

БІБЛОС

Журнал бібліографії, критики і рецензій

Ч. 5. (61) ТРАПЕНЬ 1960 Р. VI

СЛАВА УКРАЇНІ!

ГЕРОЯМ СЛАВА!

Василь Білас
член У.В.О.
*17 IX 1911 — 23 XII 1932.
Загинув героїчною смертю повстанця
власної У.В.О.

Дмитро Данилишин
член У.В.О.
*21 V 1908 — 23 XII 1932.
Загинув героїчною смертю повстанця
власної У.В.О.

Володимир Старик
член У.В.О.
23 III 1910 — 30 XI 1932.
Загинув героїчною смертю
від збройних кудь у Городку Ж.

Сотник Юліан Головинський
Командант VI бригади Української Галицької
Армії. Кавалер Командант Української Військової
Організації, Провідник Організації Українських
Націоналістів, пласту ювілейним в час ув'язнення
лого 30. вересня 1930 р.

Юрій Мирослав Березинський
член У.В.О.
*1 II 1912 — 4 IX XI 1932.
Загинув героїчною смертю
від збройних кудь у Городку Ж.

ГЕРОЇЧНА ДОБА УКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛІЗМУ

(Фотомонтаж: Д-р О. С.)

бібліографія, книжки, рецензі

Смолий, Іван: У ЗЕЛЕНОМУ ПІДГІР'І. По-
вість. В-во "Свобода", Держси Ситі, 1960р.

В своїй рецензії ми будемо говорити виключно про самий твір і його вартість для читача й української літератури взагалі. Про автора немає потреби нам говорити, бо він уже відомий читачеві своїми попередніми книжковими випусками й ми не могли б багато до відомого додати.

Повість "У Зеленому Підгір'ї" - має аж 22 заголовні розділи, що кожний має своє окреме призначення і тематично пов'язаний, але епізодарно вони різняться між собою. Тому, щоб точно зreferувати книжку, треба б придержуватися також і цих розділів, чого ми, однак з браку місця, робити не будемо.

Дія повісті починається відразу, без будь-яких введень, виявом героїв, що ними є москвин Аксаков, українець - Рябошапка, що на службі враз із Аксаковим та далі - Усташ, що хоч утік і лише раз виступає в повісті активно, але ніде правди діти, він є тим додатнім героєм, що побіч учительки українки, надає повісті смаку, а читачеві ідейного змісту і вдовolenня з прочитаного.

Наскрізь негативним героєм повісті є завідувачка школи в Підгір'ї Роза Абрамова та начальниця пограничної сторожі москвин - Нахимов.

Довідавшись по телефону, що Усташ втік із рук московських опришків, Аксаков їде до Підгір'я. Тут його зустріли домашні вислужники, що допомагали вивозити "розкуркулених" та ненадійних громадян з села. Бачучи тих представників московського насилля, старенька Усташка порівняла їх із представниками сатани, і - "Антихрист! - гукнула вона наподвір'я...!"

Аксаков відвідавши місцеву школу, довідався, що в школі зі стін позникали всі портрети "вождів", а на їхнім місці невідома рука повісила хрест. В тім ділі завшколи Роза Абрамова підозріває учительку, українку - Зіну, що її вся дітвора слухає, а інших - ні. Також москвинка, учителька - Пліна глузує з Зіни та помагає Розі цюкувати проти неї. Аксаков відразу, при вказівках Розі, вказує на те, що крім них, тут ще навчає дітей хтось інший... місцевий священик, отець Савва.

Дія розширюється і загострюється. Поліна глузує із Зіни, дораджуючи їй, щоб вона одружилась з "п'яном" і в ЗАГСІ можуть їх повінчати... З того часу для Зіни немає ні місця, ні спокою. Для неї єдиною подругою стає місцева дівчинка, служниця - Галя; тинь наскрізь додатній, пов'язаний із діями Усташі.

Тимчасом Усташ роздумує, яке право мають ті москвини до його батьків, що винищують їх добро та самих вивозять з рідної землі... Він рішає помститись, та однак, чомусь автор, не дає йому ні сил, ні досить відваги... перемогти розумування... але це тільки на те, щоб дію продовжити, і відсунути Усташу в тінь, а натомість показати читачеві даліші намагання Аксакова обмотати отця Савву й зробити з нього сексота. Те не вдається. Зінка переживає ще одну свою невдачу, з чого користає мільціонер Федя, людина груба, злодійкувата й така ж некультурна, як і самі москвини. Любов Феді до Зіни - це так би сказати - вставка ще одного епізоду, яким автор бажав поширити свою повість і показати, що крім москвинів, були і свої дурні та нахаби, (але, де їх бракує?). А Федь таки надіється стати мужем Зіни, й стає докучливим, нахабним. Він навіть ділиться з нею своєю "добичею", матеріялами, що їх викрав враз із іншими з кооперативи. Однак Зіна не користає з цих "подарунків", не хоче.

В дію входять ще нові люди, але це типи допоміжні. З них один - Михайло Ковбан, що побував в Канаді - це ніби комуніст, але не такий, яких московські садисти потребують. Він розчаровується, але ще не має сили змінити своєї долі.

Аксаков, переслідуючи отця Савву, продистається навіть до місцевої Церкви - ці слухає проповіді отця Савви. Чує про Савла, і йому здається, що Отець якраз про нього говорить. "навіщо переслідуюш мене?..." Після того, він хотів у же отця арештувати, але не зробив цього лише тому, що люди пильнували свого пароха і були б поставились проти арештування. В міжчасі Зіну примушують дати в селі проти безбожний реферат. Скликано мітинг, і на нім учителька говорить про релігійні "пересуди". Однак це її не вдається, бо вона сама, хоч не вихована в релігійному дусі, - не вірить в те, що говорять. Вона вправно зрозуміла, що вона сама вже по стороні тих, що вірують.

Усташ у підпіллі. Переводить zagrożених людей за кордон. Населення йому допомагає. Галя одного разу, проти бажання, завела теж на місце зустрічі з підпілля нікого й учительку Зіну. Стає мала сцена затривоження, бо Зіна побачила те, чого не повинна б бачити. Однак її поцадили і відпустили додому. Сцена не дуже авторові вдалася, бо виступають там такі запити (зі сторони другої жінки), які факто ніколи в підпіллі не бувають. (Напр. слова... "Отже, що тоді зробіть з нею?... і далі, "Ах, які ви страшні! Та не вже ж тут нема виходу?") -

*****

Таких зворотів у підпіллі, та ще в присутності обвинуваченої особи, ніхто ніколи не вживає. Однак присяга Зіни на її друга, стають достаточними, і вона повертається додів.

Зіна в своїх ремінісценціях приходиться до переконання, що її лютого Олесь видав комуністам у руки ніхто інший, лише її рідний брат Задим.. Не відомо, чому автор загнався в таке розумування? Не вже ж не було і тут виходу? Чи ж не було кому видати лютого Олесь, й це мав зробити рідний брат дівчини, що її Олесь покохав? Словом Олесь – укритий герой Зіни, потрапив в руки ворогам завдяки зраді рідного брата Зіни. Щоб він, брат Зіни міг це зробити, то автор обмотав Вадима підлістю, заздрістю і вірністю комуні, і діло вишло!..

Федько Череп, міліціонер і жених Зіни, загинув з рук месників. Діти доходить до кульмінаційного пункту. Село Міжгір'я пустіє. Одних вивезли, інші ж поховалися. Не стало в селі мужчин. Не стало кому охороняти Отця Саву. Не село насуваються чорні хмари. Московські окупанти готовляться до ширшого наступу. Нахімов закликає телефонічно Аксакова до наступу, бо на кордоні появились підпільники; їх треба виловити і винищити. Вся московська зграя висуває на облаву.

Василь Усташ у небезпеці. Галя, що весь час була зв'язковою та допомагала повстанцям-підпільникам поживою, теж опинилася в облаві. Кільце заціснюється. Дівчина виривається з того кола, але попадає під ашепт бібців. Її випадково звільняє старшина Рябошапка, так як автор вказує – це мабуть рідний батько Галі, що прийшла на світ в наслідок зустрічі московської армії, що не реходила в першій світовій війні через Карпати; Рябошапка був тоді в армії і гостив у (пізній) матері Галі).

Усташ переслідований і тровлений московськими собаками, посувається далі на шпиль гір, на Магуру. Він важко ранений. Держиться і вбиває собаку, що йшла слідом за ним. Стріль викриває його. Та далі немає сил. Вичерпаний і виснажений, заліз, і коли його почали обступати вороги, він підкає Аксакова і ще перестерігає, щоб не наближався до нього, бо зб'є. Коли ж Нахімов побачив, що його собака Орьол, вбита, він скипів ненавистю і наказав зловити Усташу живим, щоб його розірвати кіньми. Однак Усташ останнім стрілом вбиває Нахімова. Серія ворожих стрілів, добивають тіло героя Усташі. Василь Усташ не живе, але пам'ять по нім житиме вічно в серцях кожного свідомого українця. Усташ не сам; його слідом йшли і підуть сучасні і наступні покоління; одні впали в бій, інші підуть і виграють останній бій з ворогом, а впарі з цим здобудуть і остаточну перемогу для себе і свого народу.

Внаслідок тимчасової перемоги, Аксаков вже арештувати свою чергову жертву – отця Саву. Щоб приманити о.Саву у свої сіді, Аксаков наказує Зіні, щоб пішла й закликає Отця до Іколи. Зіна під примусом виходить на подвір'я та серед тієї розпучливої ситуації таки виразно заявляє о.Саві, що її після ли приманити його. Хай же тікає, бо його хотять арештувати... Отець Саву приходить сам в школу. Тут його арештовують. Зіна переживає велику думку боротьбу. Вона відчуває наче свою співпровину. Грубіян, Аксаков заявляє, що він вже сам вірить, що Зіна кохалась в о.Саві...

- Брехня! - заявила виразно Зіна.

- Ви... ви... - з безмежного хвилювання слова застрягли в горлі, і на мить дівчина замовкла...

- Ну, хто ми? - запитав Аксаков і ступив крок ближче.

- Ви - бандити! - промовила спокійно Зіна.

- Га? - Аксаков стрепенувся наче від ляпасу. - що ви сказали, Зіно Іванівна?

- Кажу, що ви - бандити!

- Зіно!

- Ви новітні бандити, що систематично викрадають невинних людей. Ви - організована влада розбою.

- Ти зійшла з ума!

- Ні, я при повному умі. Я щойно прокинулася з летаргічного сну, в який ввели мене ваші чародії - вихованки.

- Зіна Ониськівко! Ви арештовані! "

*****

Ми свідомо навели ці останні слова Зіни. Вони такі величні своїм змістом і правдою! Ці слова – це перемога Автора і його твору! Це їх повторять сучасники і нащадки українського народу! Ці слова, цей факт, що Автор себе і саму дійсність збагнув і переміг та таке блискуче завершення ідеї свого твору вивершив – надають повісті високої літературної і фактично-виховної вартості. Ані один сучасний твір (усіх письменників, що порушували ту добу і ті проблеми) такої високої ідеї своїм завершенням розв'язки і правди не має. Бо такі висновки мусять зробити кожна українська людина: москвичи – бандити! " Н.Бсчв.

Д-р Дм. Бучинський,
Мадрид

М О В А Н І М И Х

"За німі народи говорять їхні поети,
а де мовчить зброя, там говорять піс-
ня".

Карль Едль Францос

Наша преса вже давно відмітила дуже гарне видання на німецькій мові, яким п. Елізабет Коттмаєр відкрила наші німі уста перед чужинцями. Правда, що сьогодні ми не такі то вже німі, ми вже самі промовляємо до глухого, як пень західного світу, але незанеменно, що мова п. Коттмаєр - це лицарське сло- во, яке вже сьогодні має для нас, нашої Батьківщини і наших поневолених бра- тів неопінене значення. Це одна шляхетна цеголка до нашої культурної скарбни- ці, яку оцінити майбутнє, але ми зобов'язані також сказати про неї своє сло- во радості. Преса наша по-різному відмітила це висококультурне видання. Дехто сказав своє "але", яке, однак, на нашу думку великого значення не має.

Тут іде про антологію. До антології можемо мати багато слушних претен- сій, але не можемо забувати, що це також індивідуальний твір, у переносному значенні, зокрема тоді, коли таку складає один автор, до того автор чужинець, з додатком, коли таку антологію видає власними засобами. Таку приватну ініці- ятиву треба все шанувати й подивляти.

Антологія ця - це одне з найсимпатичніших чужомовних видань, яке може поступатися, а може навіть не поступатися перед подібною антологією Проф. Д-ра Ганса Коха, що появилася два роки скоріше, трохи розквітнішим виданням, яку антологія п. Коттмаєр - дуже добре доповняє. Заголовна сторінка говорить: "ВИНОГРАДНИЙ КУЩ НОВОНАРОДЖЕННЯ. Українська модерна лірика - вибрана, перело- жена й видана Елізабетов Коттмаєр. Видавництво Кесслера, Мангайм 1957". Дуже гарна мистецька обкладинка роботи Павля Ройттера. Наклад - 1000 примірників. Друкарня в-ва Відфельд і Мель в Ансбах. Сторін 115 + 1 неп. великої вісімки.

/ WEINSTOCK DER WIEDERGEURT. Moderne ukrainische Lyrik ausgewählt, übertragen und herausgegeben von Elisabeth Kottmeier. Kessler Verlag Mannheim 1957 /
Перші сторінки книги /7-12/ - це дуже гарні і дуже добре написаний вступ самої упорядчичі й перекладчичі антології, що має й матиме вартість не тільки як пояснення для чужинця, але також для нашого дослідника сьогодні і в минулому, де авторка слушно підкреслює релігійний елемент нашої пое- зії, а зокрема лірики - цих найнікніших струн нашої всенародньої душі, що без сумнівно виразно відбите в тих наших ліричних поетів минулого й сучасного, що не мають порожньої душі, що слушно п. Коттмаєр називає не "прикметов сти- лю, але свідомістю і творчою силою самого народу". Уже зі самого вступу дові- дуємося, що "Виноградний кущ новонародження" обмежений як часом, так предст- авниками нашої лірики. Крім кількох поетів, що вже не живуть і кількох, що ніко- ли не писали, користувачись повною свободою - ціла збірка присвячена поетам старшої і молодшої генерації, що продовжують свою працю на чужині. Існе, що не всі поети заступлені, але можливо навіть тому, що не всі відзначаються лі- ричними тонами, що було вихідною базов для п. Коттмаєр. Не зашкодить, однак, і тут підкреслити, що укладчича мала свій власний поетичний смак і в царюю цього її смаку ми не повинні вказувати. Достаточо сказати, що в антології зас- туплено 32 наших поети з 80-ма поетичними творами, сторінки 13-94.

Дальше, сторінки 95-98 річеві й дуже цікаві замітки до поодиноких пое- зій, що свідчать солідність студіювання всіх текстів і бажання - дати чита- чеві всі потрібні пояснення. Сторінки 98-108 - це біо- бібліографічні заміт- ки про авторів помічених у збірці, які, знову ж, вказують, що п. Коттмаєр має дуже добрі й вичерпні інформації про тих, яких включила у свою антологію. Сторінки 109-111 - це пояснення українських імен з відповідниками імен у- живаних на заході, список використаної літератури й вимова наших деяких го- лосних і приголосних з прикладами німецької вимови. Вкінці, сторінки 112 -115 це зміст книги.

У "Виноградному куці..." можна шукати навіть щось таке, що ніхто й ні- коли не загубив. Чого то ми не раз не шукаємо! Але тут не в шуканні справа, а

(Закінчення на стор. 6.)

"УКРАЇНЬСКА ПАРТИЗАНКА"

Такий заголовок має нова книжка, що появилася в "Бібліотеці Українського Підпільника ч.8", що належить перу С.Ф.Хмеля. Книга посвятає у Р-ві Накордонних Частих Організації Українських Націоналістів, позначена 1959 роком, а видана заходами і засобами терену Великобританії. Друкована в Лондоні, в друкарні Української Видавничої Спільноти. Добрий папір, опрацьована в зелене полотно з чорними тисками на хребті й першій сторінці обкладинки. Сторін 274 + 2 неп. малої вісімки. Зовнішність книжки примамливі і репрезентативні.

Кожі праці "Українська партизанка" не належить до сензаційної літератури, може навіть хтось скривиться, довідавшись про її полву, можливо, що когось навіть "колька заколе", бо сьогодні дуже трудно догодити людям, що шукають спокою, як західній світ "коксизистенції" з Москвою, але, не дивлячись на все, - книжка таки читається цікаво. Часом навіть забуваємо, що в глиблюємося у фахово-військову працю, а здається, що читаємо якусь дивну повість. Можливо, це така враження маємо тому, що автор фахові сторінки перемежує прикладами зі життя українського повстанця. Ми навіть не дуже погоджуємося з назвою праці "партизанка", бо партизанка це цілком інше поняття в часі війни, це з'єднання вояків, що мають за собою бази постачання, регулярну армію, якийсь уряд та багато іншого, що відрізняє партизана від повстанця. В часі другої світової війни, на нашій землі діяла московська партизанка, яка абсолютно нічого спільного не мала з Українським Повстанцем, дарма що його так називав і Берлін, і Москва. Сдине, що має Український Повстанець - це сильне морально зацілля, яким була ціла Україна, чого не мали наші окупанти та їх партизани. Це не є полеміка зі сльям автором, бо праця його приймаємо такою як вона є і з його заголовком, але терміни: повстанець, партизан, повстання, партизанка треба нам відрізняти.

Фахове обговорення "Української партизанки", розуміється, що тут все треба буде мати на увазі факт, що це "крайові матеріали", що повстанський вишкіл провадився серед дуже тяжких і спеціальних умовин, - треба залишити нашим авторитетним військовикам. Але слушно відкреслює, у вступі до книги, Євген Рен, що "проблема партизанської війни, проблема повстанської армії цікавить нас, українців, під цю пору найбільше. /Практичне життя, однак, вказує що інакше: нас ця проблема повинна цікавити, але не цікавить, д.Б./ Ми добре знаємо, що ніколи жаден окупант добровільно не дасть поневоленій нації самостійности, що ця самостійність треба здобути збройною силою". Коли б ми зрозуміли цю правду, тоді зрозуміли б добрий намір видання друком "Української партизанки" С.Ф.Хмеля.

Зрештою, навіть не входячи в це розуміння партизансько-повстанського шпитання в майбутньому, хоч розумні люди все використовують практику й досвід минулого для майбутнього, треба сказати, що без праці "Українська партизанка" - нам є дуже тяжко зрозуміти боротьбу нашого народу в рядах Української Повстанської Армії. Не маючи уявлення про організацію УПА й добрий вишкіл її полка - ми дуже часто доходимо до примітивних заключень, не розуміючи: як міг цей легендарний вояк так довго не тільки вдержатися в гущі ворогів, але як міг він успішно з ними боротися і засівати в його рядах паніку й страх?

Праця С.Ф.Хмеля, яку вважаємо навіть солідною працею з тієї ділянки військовознавства, складається з трьох частин: 1. організування збройних сил, їх вишкіл і справа та боєвих завдань, 2. структура, чи, як його називає автор бойовий правильник для партизанських відділів, починаючи від поодинокого повстанця, а кінчаючи повстанським полком, 3. загальні основи партизанки: марші-рейди й форми партизанської боротьби.

Знаємо, що в рядах УПА зійшлася і об'єдналася одним бажанням і спільною боротьбою ціла Соборна Україна. Не буде великої помилки, коли скажемо, що в рядах УПА зійшлося три покоління нашого народу з різномірним вихован-

ким національним, з різnorodним на ньому наворотуванням чужих доктрин, з різnorodним ідеологіям і світосприйманням, але вся ця "різnorodність" перекипіла насильно й змілася в один моноліт. Вояк УПА не тільки зміг стати на ступінь перед прапором, але понахував християнсько-релігійні традиції нашого народу. Це не є дрібничка, а фундаментальне питання громадного життя, а зокрема воля християнської України. З різних джерел знаємо, що командування УПА, окремим наказом, відновило традиції Запорізької Січі, проголошуєчи день Пресвятої Покрови днем свята УПА, що в його рідках обов'язувала рання і вечірня молитва. Це potwierджує також автор "Української партизанки", вказувачи, що молитва належала до програми повстанського дня. Обов'язковими були "Отче наш" і "Богородице Діво". Але на сторінці 50-тій маємо спеціальну "молитву", яку зложив Мацак. Вона дуже патріотична, виглядало б, що навіть надхнена, а при всьому таки надто театральна. Довша вона, як "Отче наш" і "Богородице Діво" разом, але в ній ні разу не згадано Божого Імені. Факту ми не змінимо, але ця молитва, якої повний текст подає С. Ф. Хмель - пахне надто поганством. Коли б так молилися вояки Святослава Завойовника, а навіть св. Володимира Великого ще до хрещення, коли б навіть подібна молитва була в "Слові про Ігорів полях", то вона, здається, мала б своє виправдання. Але тоді, коли Україна бореться і кривавиться не тільки за свою державну волю, але також за християнську душу народу - то ця "молитва" цілком не відповідає християнській духовості нашого народу.

Це не є вдирання в царину чужого сумління! Тільки, коли ми маємо відвагу відновити старі християнські й бойові кличі "Бог і Україна", то мусимо також мати відвагу поставити це Боже Ім'я на своєму місці навіть у програмах нашого патріотизму. Треба високо оцінити цінність автора й вдячним йому бути за записання тексту цієї "молитви", яку на жаль і сам автор називає молитвою, а яка християнською молитвою не є.

Не дивлячись на спеціальність тематики цієї праці, ми прочитали її з цікавістю і певним духовим задоволенням. З різних причин, можна сподіватися, що книжка ця не буде в колі зацікавлення нашої читачської громади, а все таки ми таки радий б прочитати "Українську партизанку" Хмеля, бо вона таки розкриває нам очі на дійсність минулого, що може пригодиться і нам в нашому майбутньому.

Шляхів Божого Призначення не знаємо, а підготуватися до Нього це нікому, ніякої вкоди не принесе.

Мадрид, у березні 1960 Р.Б.

Докінчення зі ст. 4-1

в дійсно мляжетному вияві почувань авторки до нашої письменницько-поетичної культури. Тут замало сказати про самі індивідуальні зацікавлення п. Коттмаєр нашою поезією. І за саме навіть індивідуальне зацікавлення ми зобов'язані виявити їй нашу вдячність. Тут йде про величезну працю в нашу користь і безінтересовне познайомлення з нашим духоволітературним доробком чужинецьких код.

Тільки під таким аспектом можемо підходити до "Виноградникового куща" і під таким аспектом треба його оцінювати, виявляючи п. Коттмаєр нашу глибоку вдячність. Ми свідомі цього, що мляжетність упорядчиці й перекладачки очікує від нас і ваговою, але справедливою критики. Віримо в це, що вона працює далі над питанням нашого культурно-літературного доробку, що вона спроможна дати не тільки мистецькі переклади, якими, безсумнівно, є "Виноградний кущ...", але також добрі й цікаві студії, не лиш для чужинця, але й для нас. Нам, часто на такі студії, безсторонні, не дозволяє наше перечування, а часом нехитість. Чужа людина інакше підходить, інакше оцінює, інакше відчуває, спостерігає і це вартісніше, як наші пристрасні й односторонні міркування.

Мадрид, у квітні 1960 Р.Б.

Т Р И П О К О Л І Н Я

(Мелешко, Фотія: Три Покоління, Нью-Йорк, 1959, в-во "Книгоспілка", стор. 307).

Хто хоче пригадати собі українські степи широкі, і своє та інші села в Україні такі, якими вони були на початку 20-го віку, та знову побачити в них бодрі українці, хто хоче пізнавати селянську Україну не спотвореною "ос-тамі-темнотами", але такою, якою вона була справді, аж до революції 1917 р, хто чутином розумів і розумівав на Україні великі духівні скарби і навіть мо-ву свого народу, а хотів би знову відчувти нахили їхнього чарівного еван-зілля, - усім тим слід і корисно читати повість Ф. Мелешка "Три Покоління."

Обидві книжки цієї повісті мені доводило читати вже перед сном. Так робив в тому, що в той час найкраще можна перекопатися, як саме віднає тві на читача: чи він захоплює і не дає спати, чи, навпаки, швидко "дає передспит-ло читачем. На такому іспиті як перша так друга книжка повісті "Три поколі-ня" мовазу віднає мій сон до пізньої ночі. Вона захоплювала мене своєю містот і переносила до степової України і до рідних сіл і хуторів Полтавщи-ни. І там вона поскаржала з могої у моті пам'яті і того старшини Володоло, що він, відслідкує у Володоло свої три роки, і дає під сім вітрів звичайним чоловіком". І подо шчара, що він "запшається в Володоло і неспинно, аж до своєї смерті" (стор. 72), і тих Лігмаків, Буляків, Таранів, Степанен-ків, Калужних та інших типових селян і їхнє життя, майстерно описаних Ф. Ме-лешком у названій повісті.

Вона не лише захоплює і навістає читача до рідних сіл України в московсь-кій в'язниці народів, але своїм змістом теж добре вкорінюється в пам'яті чі-тача. Описані в ній особи, родини, громади, і події не забуваються, а переко-дуть перед очима, наче на більмові стіжці.

Повість зміст її цінність повісти "Три покоління" та сила їх впливу є в тому, що в ній письменник Мелешко цілком правдиво, ніби то фоторафічно, і по містечки описав українських доведовоцінних типових селян рідної відачі, а між ними і московських заїд, та їхні готюасні прагнення, діяльність та побуду аж до характеристичних українців. Тому ця повість є істинним доповнен-ням до подібних творів Ланаса Липоло, О. Кошицького, О. Кошицького, Бориса Лринецька, М. Кошубинського та ін. письменників, що їхні твори для наступ-них поколінь та істориків служтимуть літературно-історичним джерелом піз-нання селянської України в другій половині 19 та початку 20-го віку.

Письменник Мелешко походить із селян, і тому він дуже добре знає село не лише рідної Херсонщини, але всієї України. Крім того він обладнаний вели-кою спостережливістю, що зскриво прогнється в його творі, в характеристич-них описках і побуду і уявлів. Подивіться на п'яте главу, в характеристич-них описках і побуду, змалював, що саме, як те автор правдиво і майстерно описує Уоліром літературно-селянською мовою, такою ж простою, як і красномовною, обраною, догетною і переконаливою.

Кохання українського селянина до своєї землі, як це зробив Мелешко у своїй повісті, бо для-рач про селян та їх доріжку, як це зробив Мелешко у своїй повісті, бо для-кохання українського селянина до революції 1917 р. Земля і худоба було те саме, що і людина, а та і теоретично для американців сьогодні.

Отже автор у своєму творі виявив велику спостережливість, обізнаність та майстерне малювання не лише селянського життя, але і домашніх і людських сте-пових традицій і північ, включно до урочаї і селянських заїчків-дурманчиків, та-кож Уоліром описаних (ст. 253). Автор лише не сказав, що вони в хлібах і на-стерні ринуть також і по землі нори-тунелі, і так близько від поверхні землі, що її піднята і потріскана кора виявляє напрям і уявляють тих нід дурманчи-ка.

Пам'ять у письменника є подивітна. Актиний учасник в аволюційній війні України з Москвитиною в 1917-1920 рр., він той і зміг уявляти, і не в "покоління", як і інші свої твори, писав не в рідному селі Людоло, і не в "Україні, а на чужині. Протягом такого часу та таких умов навіть зміг уявити вже гарато призабутий навить з того, що колись бачив в Україні і в рідній хаті і та в своїх есудів. Але читав в повісті Мелешка побачити постреті живих і відних картин, що в них пізнають і самих себе і гарато інших з того часу "по-стичу."

НОВІ Видання

28. **Оглоблин, О.:** ГЕТЬМАН ІВАН МАЗЕПА ТА ЙОГО ДОБА. Праці Історично-філософичної Секції. Записки Наукового Товариства Учени Шевченка. Том 170. Нью-Йорк-Париж-Торонто, 1960. Видання Організації Оборони Чотирьох Свобід України (ООЧСУ) - Ліги Визволення України. Мовна редакція В. Давиденка. Обкладинка і заставки М. Бутовича, сторін 406+ 2 неп.+ мапа. Ціна \$6.-
29. **Княжбрід, Олег (Баран, Степан):** П І Д Д У Б Р І В К О Ю... Збірка народних Гаївок (з нотами). Серія: Музичні видання ч. 5., опрацював... Нью-Йорк 1960. Українське Видавництво "Говорля", Нью-Йорк. Стр. 16, ф. 26 см. ц. \$1.
30. *** **СПІВИ ІЗ ПОСТОВОЇ ТРИОДІ.** Зредагував і впорядкував Василь Завітневич. Нью-Йорк, 1960. Науково-Богословський Інститут Української Православної Церкви в Сполучених Штатах Америки. Музичний Відділ. Сторін 112
31. **Шевченко, Тарас:** К О Б З А Р . Ювілейне видання 1860 - 1960. За редакцією Яр. Рудницького. Вінніпег - Нью-Йорк, 1960. Українська Вільна Академія Наук. Інститут Шевченкознавства, ч. 3. Українське Видавництво "ГОБЕРЛЯ", Нью-Йорк. З автопортретом Автора. (Випуск 195). Обкладинка роботи Григорія Колодія. Сторін 244 + 12. Ціна в брошурі \$2.50, в оправі - \$4.- ф. 19 см.
32. **Павлов, Г. В.:** ЗА ВІРУ. (Спомин заслання). Торонто - Чикаго, 1960. З російської мови переклав М. Подворняк. Накладом Християнського Видавництва - "Дорога Правди", Торонто. В-во "Дорога Правди", ч. 17. стор. 39+ 1 непаг.
33. **Манило, Іван:** ПЕЛАНІ І КЛІПНИ. /Гуморески, баїки, народії, епіграми). Нью-Йорк, 1960, Вайнланд. Видавництво "Волосожар". Стор. 32. Ціна 50 с. ф. 20 см
34. **Мазурок, Осип:** ТЕХНІКА ВИРОБУ КАЗЕЇНУ. Едмонтон, 1960. Канада. Стр. 12. (на правах рукопису, ф. фоліо.
35. *** **ЯК ПІВНИК ГАРНІЙ СТАВ.** Нью-Йорк, видавництво "Книгоспілка" в Нью-Йорку. (Ілюстрована в кольорах казка). Малюнки В. Сутєєва для цього видання опрацьовані Ю. Матушевським. Сторін 8, ф. 31 см.

ВІТАСМО ПОЯВУ БЮЛЕТЕНЯ УКРАЇНСЬКИХ БІБЛІОТЕКАРІВ

На днях одержали ми Бюлетень Бібліотечної Комісії- філологічної Секції НТШ в ЗДА перше число за жовтень- грудень 1959 р. Це перша публікація українських професійних бібліотекарів в ЗДА, які зуміли згуртувати себе біля найдавнішої нашої наукової інституції, правдивої вільної академії у світі НТШ-а, накреслили тимчасовий план дії й випустили перше число Бюлетеня, як листок зв'язку українських професійних бібліотекарів, бібліофілів та бібліографів у діаспорі. Зміст першого числа Бюлетеня БК НТШ-а складається із Привіту Проф. д-р Романа Смаль-Стоцького, представленням завдань БК проф. д-р Василя Лева, Історії заснування БК при НТШ, пера нашого співробітника д-р Ол. Соколюшина, Проєкт правельника Доц. д-р Юрія Фединського, Українські книжки й американські бібліотеки мгр. Михайла Палія-Норман, Окла., Заклик та анкетка для вступу в член тво, як також два англомовні дописи: д-р Альфреда Берлштайна про деякі проблеми українських збірок в Американських бібліотеках та хроніка Марусі Попович про Бібліотечну школу в Клівеленді. Всіх є 12 стор.

Леонід Бачинський,
Клівленд.

С К О Б
ЖУРНАЛ УКРАЇНСЬКОГО ПЛАСТУ У ФРАНЦІЇ

Пластовий привіт СКОБ, який складається з початкових букв: Сильно, Красно; Обв'язно, Бистро, прибирали як наголовок для кількох пластових журналів в Галичині, Карпатській Україні, Німеччині й Франції.

Журнал "Скоб", що виходив у Франції в 1937-1939 рр. вийшов лише у 4-х числах. Тепер цей журнал є рідкістю, особливо два перші числа, які появилися в обмеженій кількості й були друквані циклостилем.

Всі чотири числа мали обкладинку. Перші два, звичайну, як "Журнал Українського Пласту у Франції" - Неперіодичне видання Пластової Референтури при Генеральній Раді Союзу Українських Емігрантських Організацій у Франції

Розмір журналів був 210x280 мм. Перше число вийшло в січні, а друге в жовтні 1937 року. Вигляд цих двох чисел "Скоб'у" був дуже скромний. Перше ч. мало 10, а друге 18 сторінок.

Два останні числа цього ж журналу мав розмір значно менший. Третє число - 180x260 мм, а четверте - 160x220 мм. Обкладинка тьмянокольорова, викона арт.-малюєр О. Савченко-Вільським. "ого ж є вістинки в тексті. Ці два числа мають машиничий друк; кожне по 16 стор. Видання естетичне, з репродукціями різних фотознімок з таборів та портретами діячів.

На обкладинці представлений пластун-трубач, на тлі табору. Змінено й назва "Журнал Пласту на Чужині."

Третє число вийшло в травні 1938 р., а останнє - четверте в квітні 1939р.

Перше число має такий зміст: До українських дітей у Франції. - інж. Семена Нечая, пластового референта при Генеральній Раді С.У.Е.О. у Франції. Вірш О. Кончського "Боже, Великий, Сдини". Вірш С. Черкасенка: "Гей, Юнаки! Гей, пластуни" з порученням навчити пластову молодь цих двох віршів. Стаття "Наш журнал" - без подання автора - наче редакційна. Вона закликає молодь дописувати до журналу, згадуючи про одного хлопця, що мав 11 літ, ходив до франц. школи й видавав газетку "КОЗАК" в укр. мові, в кількох примірниках та позсилав її знайомим.

Дальше є стаття: "До батьків українських дітей та до учителів українських шкіл у Франції, в якій закликається батьків підтримати організацію Пласт та посилати своїх дітей там, де повстають пластові гуртки молоді.

"Підготовканих до першої зїрки на берет" - є це вимоги до першої проби. Редакція закликає молодь нав'язати листування з пластовою українською молоддю, з дітьми пластунами, розкиданими по різних краях поселення (в статті "Листування дітей"). Чергові розділи мають такі наголовки: "Табор" - вірш М. Підгірянки "Бажання".

Закінчується зміст цього першого числа інформаціями про надсилання журналу всім батькам, якщо мають діти; учителів же прохасться надсилати списки дітей у школах.

Ціна журналу 2 франки. Накладу не подано.

Зміст 2-го числа:

С. Черкасенко: Над все кохай свій Рідний Край, вірш.

С. Нечай: До нових пластунів. Табор у Шалеті. Пластові Закони. Лист до "Скоба". М. Вороний: "За Україну" - вірш. П. К.: Подарунок Андрійкові (оповідання). Управи для пластунів. Заборона "Скоба" в Польщі. Український Пласт на Закарпатті. Табор наступного року. Пластові пісні. Які книжки треба читати пластунам. 9-й Пластовий Закон говорить... Вся українська молодь до Українського Пласту! Подяка. Український Пласт у Франції і українська преса. ІЗМ черговий з'їзд Союзу УЕО у Франції про Пласт. Листування молоді. До всіх українських шкіл у Франції. Дрібні повідомлення.

Це число коштувало 3 франки. Накладу не подано.

Зміст 3-го числа:

В. Самійленко: Україна - вірш. П. Полтавка: Прагнення української молоді. С. Нечай: Мусимо закріпити здобуті пластові позиції і приступити до дальших пластових перемог. У пошану Вождів (Симон Петлюха). Велика вічність української могутності на морі. Нашим морем ми володіти будемо. О. Мартинюк: Рада телеграфічний гурток у Парижі. Л. Хохунівна: Скоб! Г. Хохунівна: Чому я люблю Пласт? І. Мартиняківна: Добра пластунка. Ю. Щербак: Свято св. Юрія в Одесі. Ле. Тиші. А. Упренківна: (Про Свято Юрія). О. Каницька: Мій привіт. В. Америчі.

Пові пластові видання "Ця стілиця" в Ужгороді і "Мочачи" в Чересинні - Карпатська Україна. Допоручення журналів "Вогні" - Львів і "На сліди" - Львів. Од пластової референтур. Подяки. Од редакції. В тім числі є і портрет і 5 оригінальних заставок арт. мал. О. Савченко-Більського. Ціна числа 5 франків. Накладу не подано.

Зміст 4-го числа:

С. Печай: (Пластова Праця). М. Підгірянка: Місяна ніч в таборі. 950-ліття Хрищення України. Табори. С. Рахович: Пластові - наша любов. Л. Чорна: Наші думки про Пласт. О. Каницька: Пласт - наша гордість. Б. Турчин: Бажаємо дальшої пластової праці. Українська преса про Пласт на чужині. Пластові розпорядки. Од редакції.

В цьому числі є 5 фотознімків з табору, св. Володимир Великий, Мапа України узори кашкетів (шапок) і відзнаки та заставки. Ціна 5 франків. Наклад не подано.

Зі змісту всіх чисел видно, що редактором був інж. Семен Печай. Годі не згадати про деякі організаційні справи Пласту у Франції. З офіційних комунікатів видно, що існували такі курені: ім. Головного Отамана Симона Петлюри, до якого пізніше, на знак протесту окупації мадярами Карпатської України - додано "Закарпатський Курень...."

Осідок у Парижі.

В місцевості Оден-ле Тіні був "Київський Пластовий Курень ім. св. Вел. Князя Володимира Великого.

в Книжанжі - "Полтавський Пластовий Курень ім. Івана Мазепи. Числовий стан не подано. У Вертеяку - Пластовий Курень ім. Тавана Кальнишевського. В Ліоні - був Морський гурток.

Кашкети носили, як у Січових Стрільців. Морські пластуни носили морську шапку з темно-синього сукна. Кашкети були однакові для жіночого й мужеського кошів. На кашкетах був напис "Скоб" і рисунок орла на темно-синьому сукні з темно синіми нитками по краях. Тризуб був на грудях орла - вишитий з темно жовтими нитками. Розмір орла з тризубом був 7x4 см.

По першим пластов. іспиті носили нашивку, як і в цілому Пластовому Уладі.

СПИСОК ОКРЕМІХ ВИДАНЬ ЛЕОНІДА БАЧІНСЬКОГО (зажін.)

- 1928 рік. ПЛАСТОВІ ПОМІЧЕННЯ І СПОСТЕРЕЖЕННЯ. Ужгород, стор. 48. Вид. "Ватра".
- 1928 рік. ПЛАСТОВИЙ КАЛЕНДАР НА РІК 1929. Ужгород, стор. 32. Вид. "Ватра".
- 1929 рік. НАШІ ПЛАСТОВІ ТАБОРИ. Ужгород, стор. 16. Вид. "Ватра".
- 1930 рік. ПОРАДНИК ВПОРЯДЧИКА. (Як виховувати наокаш). Перемисьль, стор. 45. Вид. "Товариства Охорони Дітей і Опіки над Молодьою".
- 1938 рік. СЛІДИ. Прага, стор. 96. Вид. "Український Пласт".
- 1941 рік. ГОТОВСЬ. НОВИК І ВПОРЯДНИК. Краків, стор. 22. Вид. "Укр. Центральний Комітет".
- 1949 рік. МИ ПОБІДИЛИ. Бльомберг, стор. 26. Вид. "Ватра".
- 1949 рік. ПЕРШІ КРОКИ. Бльомберг, стор. 84. Вид. "Молоде Життя".

в). Бібліографія

- 1957 рік. УКРАЇНСЬКА ПРЕСА В КЛІВЛЕНДІ. Клівленд, стор. 23 (Відбитка з "Української Літературної Газети", Мюнхен). Вид. "Український Музей-Архів у Клівленді".
- 1958 рік. УКРАЇНСЬКІ ДРУКОВАНІ ВИДАННЯ В КЛІВЛЕНДІ. Клівленд, стор. 50. Вид. "Український Музей-Архів у Клівленді".
- 1959 рік. ПЛАСТОВА БІБЛІОГРАФІЯ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ Й ЧСР. Клівленд, стор. 40. Вид. "Пластовий Музей" в Клівленді.

г). Педагогічні і дитячі:

- 1924 рік. ПРИЯТЕЛЬ ШКОЛЯРА. Календар, уложили Л. Бачинський і П. Кукуруза, стор. 92. Видавництво "Пчолка".
- 1928 рік. ПРАВИЛА ДОБРОГО ПОВЕДЕННЯ. Ужгород, стор. 120. Вид. "Ватра". Двоє видань.
- 1935 рік. ДОБРЕ ПОВЕДЕННЯ. Перемисьль, ст. 120. Видання М. Курила.
- 1945 рік. ЗБІРКА ВІРШИКІВ ПРО ПРИРОДУ. Бльомберг, стор. 44. Вид. "Укр. Центр. Комітет."
- 1956 рік. ПРИГОДА З ВЕДМЕДИКОМ. Клівленд, стор. 16. Видання Л. Куреня МНС ім. С. Голосського.

д). Спогади:

ля".

*****

Д-р А. Соколишин,
бібліотекар:

Б І Б Л І О Т Е Ч Н І   В І С Т І

- I. Д-р Ванлав Мостецкий із Правничої Бібліотки Гарвардського Університету-Гембрідж, Мас., був іменованим екзекутивним секретарем Координаційного Комітету для слов'янських та східно-європейських бібліотечних ресурсів. Цей Комітет створено з'єдиненням комітетом слов'янських студій та Асоціяцією Дослідних Бібліотек. Головна його ціль є держати науковий зв'язок з слов'янськими вченими та установами. Було б добре, щоб наші науковці й установи запропонували створити при котрійсь правничій Бібліотеці у ЗДА бібліотеку усіх українських правничих книг і видань.
2. Вкоротні Асоціяція Католицьких Бібліотек виготовиць Провідник(Гайд) до католицької літератури з індексом авторів та індексом бібліографії. Автором праці є Волтер Роміг. Ціль "Гайд'у" зібрати всю англомовну католицьку літературу. Чи Україна буде теж включена там, залежить мабуть у великій мірі від наших католицьких кругів і видавництва. Провідник цей передбачає включення теж й періодичної літератури, якої в нас є багато на англ. мові. Останній, 6-й том має обіймати праці за 1956-1959 рр. Буде добре, коли ще й тепер вислати потрібні матеріали до "Кетолік Лайбрері Асосіейшн, 620 Мічіган Аве, Н. Е., Вашингтон, І7, Д. С., с/о Гайд ту Кетолік Літератор.
3. Дев'ять річна нагорода Американської Асоціяції Інформації приділена Обезпеченому товариству "Нью орк Лайф Іншуренс Ко", за висилку американських книг Філіпінам у 1959 р., в кількості 172.000 прямирників. Лише один урядовець зібрав біля 3000 книг, а решта висилки припадає 104 книг на одну особу (з цієї компанії).
4. В серпні 1960 р. американські бібліотекари знову хотять відвідати ССРСР й ін.; прогулюючо має проводити Александер Дж. Ролік. Мета відвідати бібліотеки в Ленінграді, Москві, Києві й ін. Кошти подорожі мають виносити понад 1739 дол. від особи.
5. Недавно ЮНЕСКО видало статистику газет та періодиків із 146 країв світу. З того видно, що в світі виходить 30.000 газет, з яких майже 8.000 щоденники. Не знаємо, чи є там подамо теж і українські газети та періодики; але було б добре провірити це.
6. В 1957 році появилася в Римі праця присвячена декаді діяльності італійських бібліотек із докладним описом 50 важніших бібліотек. З того видно, що після другої світової війни бібліотеки гарно розвиваються. Ім теж допомагає уряд. (нам немає кому ні допомогти, ні розвинути діяльність видавничу й бібліотечарську; тому самі ми мусимо поширювати українську книжку в світі шляхом закупу!)
7. Для відбуття міжнародної конференції каталогування бібліотек, Рада бібліотечних ресурсів призначила \$95.420 для інтернаціональної федерації Бібліотек (ІФЛА). Конференція має відбутися в домі ЮНЕСКО в Парижі літом, 1961 р. Участь візьмуть понад 50 націй. Чи буде там заступлена Україна?
8. Новий німецький Лексикон (енциклопедичний) у 4-х томах появилася в 1959 р. в місцевості Гютерслог, Н. Бертельсман Фелляг, як ювілейне видання, яке коштує \$44.- Його назва така: 'Бертельсман Лексикон'. Він обіймає 300 тисяч назв (ентріс), 316 ілюстрацій та індекс у 4-ім томі. Лексикон є дуже точний у передаванні місцевостей, навіть американських. Це добре доповнення для перестарілих Гердер'ів та Брокгауз'ів.
9. Канадійська Асоціяція Бібліотек видала каталог канадійських газет та мікробільмів, авторства А. Тайля., 1959, стор. 34. Не відомо, чи там є теж подані й українські газети. Треба б провірити. Це можуть зробити наші видавці в Канаді.
10. Видання нової американської енциклопедії "Ворлд Бук Енциклопедія" 1960р коштувало \$2,800.000. Вона має 20 томів. Значить справді треба мати трохи на підгалу, щоб видати енциклопедію. А, чи ми помагаємо видати українську енциклопедію бодай нашими передплатами? (Провірте кожний сам себе!)
- II. Національна Комісія ЗДА для ЮНЕСКО відбула 7-у національну конференцію в Денвер, Кольорадо, від 29. вересня по 2-е жовтня 1959 р. при участі аж 1500 делегатів. Головою комітету обрано Від'єма С. Діха (Бібліотекар Принстон Університету).

Д-р Ол. Соколичин,

Бібліотекар:

~~ЯК ЗДА ЗАБЕЗПЕЧУВАЛИ НАУКОВІ
КНИЖКИ ДЛЯ СВОЇХ ДОСЛІДНИХ БІБ
ЛІОТЕК ПІД ЧАС 2-ї СВІТОВОЇ ВІЙНИ~~

В наслідок 2-ї світової війни ЗДА були майже відрізані від решти культурного світу. Для них бракувало наукової літератури і це погано відбивалося над її науковими дослідженнями. Цей брак був дуже дошкульним головне в бібліотеках дослідчих американських центрів, університетах, головне Конгресові бібліотеки, що сповняє ролю центру американсько-науккових дослідів, інформацій, тощо.

Щоб надолужити втрату, Конгресова Бібліотека вислала спеців в Європу після закінчення війни, щоб там намісці вибирати все цінне, що появилася під час війни в Європі. Цей крок Конгресової Бібліотеки спонукав і інші наукові центри і вони пішли слідом Конгресової Бібліотеки.

Очевидно, що заходи зберегти все те, що постало в Європі під час світової війни, були пороблені ще в 1942 р. Тоді то відбулися важливі наради представників бібліотек у Фармінгтоні, Коннектикат. Від тоді до 1947 року велися різні дискусії. Чітко в 1947 році приступлено до конкретної дії збирання наукових матеріалів з Європи та дістати їх до ЗДА. Про ці наради і приготування до цієї роботи, докладніше описує в своїй праці "Да Фармінгтон Плен Гандбук" - Едвін Е. Вілліємс, Камбрідж, 1953.

І так, за \$275.000 за цим планом придбано і перевезено до ЗДА 150.000 томів матеріялів і їх розподілено поміж 60 дослідними бібліотеками ЗДА.

Звіт із цієї праці, чи то радше з переведення того плану, що відбувся у Чикаго, 1959 р., показав, що всеж таки за тим планом дуже мало використано і збрано матеріяли, що представляють Східну Європу. Так само мало збрано і з Далеккого Сходу та навіть з Південної Америки.

Але й те, що збрано, виносить понад 38% і це в додатку багато було й такого матеріялу збрано, що представляв собою дуже рідкісні видання. Це в повні оправдало цей план з Фармінгтону, а його критики перестали проти цього виступати. Правда між тими матеріяли 9% це матеріяли мало важні та не дуже потрібні для ЗДА.

Цікаво, що й Франція займалася тими справами, і її Національна Бібліотека збрала чимало потрібних цінних матеріялів. Однак для сучасного стану цей план неповні відповідає потребам ЗДА, бо якраз від не охоплює всіх способів придбання матеріялів для наукових дослідів. Тепер береться під увагу й те, що треба докладно все скаталогувати й звести в Національно-Універсальний Каталог, і що є рідкісне, це змікрофілювати та зробити ті матеріяли доступними для всіх дослідних центрів ЗДА.

Та щож, коли в багатьох бібліотеках закуплено велику масу різних матеріялів, що не мають жадної наукової вартости, але є радше пропагандивною макулятурою, переважно московського походження. Дехто думає, що її закупили ті бібліотекарі, що не мали багової підготовки; але радше треба б тут піднести на рахунок свідомих пияків і шостифоловників, що свідомо закупляли московську пропагандивну макулятуру і платили за не гроші.

Матеріялів збрано багато. Але напр. в Конгресовій Бібліотеці мало зустрічаємо матеріяли про Україну. А це ті, що є, нелегко віднайти, бо так перемішані з "Франція", що треба добре орієнтуватися, щоб це вибирати і на своє місце оприділити.

"Фармінгтонський" план змінено, доповнено його різними комісіями і підкомісіями. В справі збирання дальших матеріялів, відбулась в безезні 1960 р. в Прінстоні нарада і створено там нову організацію для тих цілей.

Діючим чинником для придбання книжок у ЗДА є А.Р.Д. (Асоціація Дослідних Бібліотек). В тій системі діє комітет для слов'янських ресурсів, очолений Догласом Брайном з Гарварду, якому наші студенти та науковці можуть слати свої сугестії щодо замовлювання наукових українських книжок і журналів. Тож головне треба звертати увагу, що ці цілі і замовлювання книжок слов'янських не можна обмежуватися лише московськими і польськими, але треба дбати й про видання тих книжок на українській мові!

ДОПОВНЕННЯ

листопад 1959 р.

177. Шевченко, Т.: Т В О Р И . том I. Поезії 1837-1842 рр. За редакцією Павла Зайцева. Друге доповнене видання. Позне видання творів Тараса Шевченка. В-во Миколи Денисюка, Чикаго, 1959 р. Сторін XVI+352. (фотодрук).
178. Шевченко, Т.: Т В О Р И . Том III. Поезії 1847-1850 рр. За редакцією Павла Зайцева. Друге доповнене видання. В-во М. Денисюка, Чикаго, 1959. Стор 390 + 10 непаг. Повне видання творів Тараса Шевченка. (фотодрук). Ілюстр.
179. Шевченко, Т.: Т В О Р И . Том V. "Назар Содоля" та різні твори. За редакцією Павла Зайцева. Друге доповнене видання В-во М. Денисюка, Чикаго, 1959 р. Повне видання творів Тараса Шевченка; сторін 302+ 4 непаг. Ілюстр.
180. Шевченко, Т.: Т В О Р И . Том VI. Повісті й оповідання. Художник - Наймицька - Варнак. Друге доповнене видання. Повне видання творів Тараса Шевченка. В-во М. Денисюка, Чикаго, 1959. Сторін 337+ 3 непаг. (фотодруком)
181. Шевченко, Т.: Т В О Р И , Том VII. Повісті й оповідання. Книггиня - Музика - Несчастий - Капіташна. За редакцією Павла Зайцева. Друге доповнене видання. Повне видання творів Тараса Шевченка. В-во Миколи Денисюка, Чикаго, 1959; стор. 326 + 4 неп. (фотодруком). Ілюстроване видання. ф. 19 см.
182. Дончук, Зосим: П Р І Р В А . Роман. Видавництво Миколи Денисюка, Чикаго, 1959 р. Сторін 560. Ціна \$4.- (в твердій оправі), ф. 19 см.
183. Грушевський, Михайло: ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ. Томи II і III-й. Нью Йорк, 1959. Видавниче Товариство "Книгоспілка". Фотопередрук з видання, що вийшло в 1923 році. Київ - Львів. Обкладинка роботи М. Матушевського (тверда обкладинка); сторінок (Том 2-й 231+ 1 неп.), том III-й 295+ 1 неп. ф. 24 см.
184. ***ф Е П І К С . Журнал молодих (появляється раз на рік). Зомит 9. Діт - ройт-Брюссель-Мюнхен, 1959. Рік VII; сторін 80. ф. 23 см.
185. Borschak, E.: LES NOMS DE FAMILLE UKRAINIENS. УКРАЇНСЬКІ ПРИЗВИЩА -I. Борщак Winnipeg, 1959, Canada. Onomastica. No. 18. L'Academie Ukrainienne Libre Des Sciences. Serie: Onomastica, redigee par J. V. Rudnyukyj. Сторін 16, ціна 50 с.
186. SLAVICA CANADIANA. A. D. 1958. Compiled by J. V. Rudnyuk'kyj in co-operation with H. F. Chanal (Russica), J. Kirshbaum (Polonica), J. Sokulsky (Ukrainica), V. Gurek - (Polonica), I. Avakumović (Serbo-Croatica). Slavistica, No. 36. Winnipeg, 1959, Published for the Canadian Association of Slavists by Ukrainian Free Academy of Sciences.
- Праці Інституту Слов'янознавства Української Вільної Академії Наук, ч. 36; сторін 64. ф. 22 см.

ДОВІДНИК

1. ***ДЕ НАШІ ДІТИ. Неперіодичний журнал Центрального Батьківського Комітету у Філадельфії. Лютий, 1960. Ч. 3., стор. 13+ 3 неп. ф. 28 см.
2. ***БІЛЕТЕНЬ БІБЛІОТЕЧНОЇ КОМІСІЇ. Жовтень-грудень 1959. (Нью Йорк), 1959 року, сторін 14 (односторінкові картки). Фотодруком. Число I. Видає Редакційна Колегія при Науковім Т-ві ім. Шевченка в Нью Йорку. ф. 28 см.
3. ***БІЛЕТЕНЬ Українського Центрального Домогового Об'єднання в Австрії. Зальцбург, січень-лютий, 1960 рік, ч. I.; сторін 14 (циклостиль).
4. ***ВИЗВОЛЬНИЙ ШЛЯХ, суспільно-політичний і науково-літературний місячник, березень, 1960. Кн. 3/75 (149), Лондон, Річник VII (XIII), ст. 123-240, п. о. 80с
5. ***УКРАЇНСЬКИЙ САМОСТІЙНИК. Місячник політики, культури і суспільного життя. Мюнхен, березень, 1960, ч. 31. Рік видання II. сторін 48, п. о. 30с.
6. ***ВІСТІ БРАТСТВА КОЛ. ВОЛКІВ І УД УНА. Рік XI. ч. 97. Мюнхен, березень 1960 сторін 32. ф. 31 см. п. о. 69 с.

ПРОСИМО НАДІСЛАТИ ВСІКІ ВИДАННЯ ДО БІБЛОСУ ДЛЯ ВЧАСНОГО ОПИСУ !!!!!

О г о л о ш е н н я

Новинки з Української Літератури.

ВАЖНЕ В 1960 РОЦІ, ПОКИ ЗАСІБ ВИСТАНЕ.

1950 10-ЛІТНІЙ ЮВІЛЕЙ 1960

„ГОВЕРЛІ“

ШАНОВНІ ЧИТАЧІ ЦЬОГО ОГолошення!

Вя маєте ЄДИНУ нагоду, яку Вам даємо, замовити і купити негайно дуже цінні книжки (різних видань), які лише у „ГОВЕРЛІ“ закупите за ПОЛОВИНУ ціни (або дешевше). Хто скоріше зголоситься, матиме вес, що тут подаємо! Щоб мати право на повний опуст, треба замовити і відразу вислати гроші найменше на \$10.00 або більше! Інакше не продамо, хіба за повну ціну!

СПИСОК ч. 4 (і останній!)

	Замість	Ліше
212. Косаренко-Косаревич, Василь: Московським Свіаке. Мит і сила в образі Сходу Європи! Ціна книга, коло 500 сторін друку, в твердій оправі, великий формат.	\$6.00	\$3.00
213. Калинин, Олександр: Ша несе з собою комунізм? Документи про московсько-комуністичний терор в Україні, 150 стор., багато світлин і фотостатів у тексті та окремо в книзі!	\$2.00	\$1.00
214. В. Лілі: Держава і революція (марксистське навітлення), стор. 176, в твердій оправі,	\$3.00	\$1.50
213. Гаггард, Р.: Беніта, романи, стор. 192, переклад з англійського. (Цей самий автор, що написав Дочка Монтезума),	\$2.00	\$1.00
216. Степовий, Ю.: Зв'язкама Віра, повість з нац. визволення. (Для відбувається в Україні в боротьбі за Волю),	\$1.00	.30¢
218. Руданський, Степан: Співомовки, із вступом В. Лепкого, стор. 142 (в тексті 96 співомовок і гумору!),	\$1.00	.50¢
219. Д-р Лучаковский: Начерк стилістики, поетичні історичні, з додатком про красу мови і будову вірша, стор. 64,	.60	.30¢
220. Коваль, Валентин: Капеліох і ренатріція (та „Капеліох з Лондону“ в інше), разом усе чудове для гумору!	.50	.23¢
221. Коваль, В.: Ми — Українці!, спомин про Вульфенвальд, табори смерті, багато світлин, фотографій, стор. 128,	\$1.00	.30¢
222. Коваль, В.: Не денкувати, а викривати (на тему українсько-московських відносин), з фотознімками й іншими документами. Ціна для кожного читача!	.25	.15¢
223. Валентин, К.: Злочини Москви у Вінниці. Видання СУМА, описи свідків та багато ілюстрацій і фото,	.25	.13¢
224. Петрівський, М.: Матічне місто, чудова повість про „буш“ і про життя українців в Америці, стор. 160,	\$1.50	.75¢
225. „Погоди Марси“, образки (оповідання) з німського життя А. Верхошиця, цікаве, ілюстроване, стор. 128,	\$2.00	\$1.00
226. М. К.: Історія Москониція, за Благоденським, на українській мові, давніше видання, в доброму стані,	\$1.00	.50¢
227. Вері, Ю.: Подорож до Мисци, гарна повість, з французького, стор. 144,	\$1.00	.30¢
228. *** Українсько-німецький відручник, для науки німецької мови, з доданням словарчик (книжка придається всім!),	\$1.00	.30¢
229. Павлович: Історичні шматки Наддніа, багато ілюстрацій. Текст в українській, німецькій та англійській мовах,	\$1.50	.75¢
230. Андришко, Ол.: Я був на „Родіне“, зворушливі оповідання автора-очевидця, що повернувся на „родну“, і описів ще раз втік із „раю“. (Завжди свіжа книжка!),	.75	.35¢

231. Драгоманів, М.: Про українських Козаків, Татар і Турків, стор. 64 (давніше видання, але як нове!). Ціна	.25¢	
232. Д-р С. Рудинський: Українська справа зі становища політичної географії, стор. 288, дуже цінна книжка!	\$2.00	\$1.00
233. *** Свідання Української Повстанської Армії: з нотами і дереворитами, стор. 162, з повним текстом пісень!	\$2.00	\$1.00
234. В. Будиновський: Перед бурю, іст. повість!	.35¢	
235. " " На зарубку, ні, відвід, іст. повість!	.35¢	
236. " " На Кавказі, істор. опов., все цінне!	.35¢	
237. Лубська, Ольга: Колосся шалестять, поезія! Ціна, 1955 р.	.50	.25¢
238. Полтара, Леонід: Баледи, Париж, 1951 р., третя збірка!	.65	.30¢
239. *** Українська Читанка для 2-ої класи (для домашнього вжитку), в твер. оправі, ст. 110	\$1.00	.50¢
240. *** Українська Читанка для 3-ої і 4-ої класи (для домашнього вжитку, ст. 200, в тв. оправі	\$1.00	.50¢
241. Палій, Микола: Надіїні дні, повісті з життя,	.60	.25¢
242. Луїтєвич: З життя першого чоловіка і сучасних дикунів, багато ілюстрацій в тексті, стор. 80,	.70	.35¢
243. Д-р Галайчук: Нація повислена, але державна, стор. 100,	.80	.40¢
244. Осмачка, Тодось: Старий Бєррин, повість, на 14 розділів	\$1.00	.30¢
245. Левицький: Саутієська Преподобниця, історичне оповідання!	.60	.30¢
246. Листвич, Вє: Хвилі шукають берегів, повість	\$1.50	.75¢
247. Марченко: Вічне і невміруне в мистецтві, Ол. Г. Залки,	.75	.35¢
248. Бослав, Пєновіри слова (Передрук підпільних видань)	\$1.50	.75¢
249. Бергзон: Вєтун до метафізики („Галицька Накладня“), Ціна,	.80	.40¢
250. Вишня: Вишневі усмішки, (вибране з фейлетонів), гумор!	\$1.50	.75¢
251. Зєбер, Юрій: Людина, людина, роман, стор. 224, цікаве!	\$2.00	\$1.00
252. Павлюк, В.: Українська Народна Філософія (Прологиди), стор. 356, вел. формат, та оправа	\$3.00	
253. Мірчук, Петро: Акт Візвольнення Української Державности (того генеза та політичне й історичне значення), стор. 61,	.60	.30¢
254. *** Універсальний новий Український Словник. Зібрав Микита з Пацковна. Повзбучне пояснення та всілякі інші відгадування та багато правди та розваг тощо, стор. 312,	\$2.00	\$1.00
255. Оділга, Ю.: Катруси, опов., стор. 112 (гарне)	\$1.00	.50¢
256. Мірчук, П.: Ша Нєкорр Бєгєроміді (про сьлато УПА),	.50	.25¢
257. Родіок: Новий похід (Шосте бойове задання, Оповідання про дії і реїли УПА),	.60	.30¢
258. Русальський: Шєля облоги міста (новел), видано в Австралії,	.50	.25¢
259. Залєський: Зигальні основи музики!	\$1.00	.50¢
260. Горішний Микола: Юні снм, нове видання, великий формат!	.75	.35¢
261. Ерем, Т.: Советський Авангарм, цінні спогади з творч.	\$1.00	.50¢
262. ** Відгадування будучности (Премудрий Солмон), ілюстроване,	.30	.15¢
263. ** Зєрл, Графологія і людська вдача, користна графологія!	.30	.15¢
264. Комишвацький: 128 найкращих українських мар. пісень, на скрипку, мандоліну, дьлт, саксофон, корнет, валарет і флейту. Видання „Січного Вєздура“, 40 стор., вел. формат	\$2.00	
265. *** Дружнин Українських Нєоналєтїстї (ДУН) у 1941-1942 роках. (Цінні матеріали про Леїон „Ластівка“ та інші,	\$1.50	.75¢
266. Дорошенко, Д.: Мої спомини про давнє минуле, 1901-1914, книга ілюстрована й має багато документа часу	\$2.00	\$1.00
267. *** Українсько-англійська „Куцєшарка“, мєлєдї частини: 1-ша частинка, як варити та пєкти мєлєдї частини, як варити та пєкти на українській мові!	\$2.00	\$1.00
268. *** Комишвацький: Служба Божа на три голос (тут входить у складі ПАРТИТУРА, 1-й голос, 2-й голос і 3-й голос, разом с ТРИ книги голосів та 1 книга партитура) — все видання. Разом с 5 книг, все на мовлах: українській, німецькій та російській з повним поясненням та різними справами	\$10.00	\$3.00

*****

	Замість	Лише		
270. Лев Портнов: Школа для скрипки, окремо зшитими	\$2.00	\$1.00		
271. Лев Портнов: Школа для скрипки, 10 книжок, кожна різна		\$10.00		
272. *** Ноти для Служби Божої св. Іоана Золотоустого, на всі ЧОТИРИ голоси (на українській мові, для Православної Церкви)		\$2.6		
273. *** Великий Альбом СУМА (Сілки Української Молоді), виданий в Амлії: 800 фотографій молоді з цілого світу, також і кольорові знімки! В люксовій оправі! все	\$10.00	\$5.00		
274. Олег Книжбрід: „Під Дубрівкою, під Зеленькою! Збірка чудових ГАЙВОК, усі під нотами! Щось гарного я милого!		\$1.00		
275. Тарас Шевченко: КОБЗАР. Це є СТОЛІТНІЙ КОБЗАР, що появився був ще за життя Т. Шевченка і це ЄДИНИЙ „КОБЗАР“ з наголосами! Баже для кожного, хто хоче знати правильний наголос, який поставив сам Поет! 2. Автопортретом!		\$2.00		
276. Фільделінес: За Вітчизну, з ілюстраціями, для молоді!	60	.30¢		
277. Д-р Василь Пачовський: Срібна Земля. Тисночліття Карпатської України. З мапою у тексті, книжка потрібна кожному!	\$1.00	.50¢		
278. Проф. Цервацький: Формування Української Нації! Наукова праця, важна для кожного, хто хоче пізнати початки своєї нації, і її формування та розвиток!		\$1.50	.75¢	
279. Проф. І. Бочковський: Наука про Націю і її життя. Це є дуже добра книжка, що з філософічно-соціологічної сторінки подає основні відомості про націю взагалі, і і розвиток!		\$1.00	.50¢	
280. Вудзіновський: Шли дні на муні. Введення в Історію України! (Книжки ч. 278, 279 і що 280) треба купувати разом, бо вони творять серію НАУКИ і СТУДІЙ, конечно потрібні нам	\$1.00	.50¢		
281. Д-р Юрій Липа: Призначення України, книга на 312 сторін та багато ілюстрована малюми і планами та рисунками! Дуже цінна для пізнання ваги питомої і фактичної нашої нації!			.75¢	
282. Д-р Юрій Липа: Розподіл Росії. — Це теж велика книга, що має своїм змістом і завданням вказати на конечність розчленування Московщини на окремі національні держави!			.75¢	
283. Д-р Олена Степанів: Сувацький Львів. Описи Львова, його положення і пляни міста, інституції, населення, світлина!			.75¢	
284. Квітка-Основьяненко: Сватання на Гон дріпці, для сцени.			\$1.00	
285. Васильченко: На Перші Гулі, гарне для сцени, за одну дію.			\$1.00	
286. Лузяцький: Ой, Морозе, Морозеньку, на 3 дії (лише є кілька примірників!)			\$1.00	
287. Людв. Вульвер: Несамовитя Дім, знаменита РОЗВАГА усмі!			.50¢	
288. Карло Май: Прометій, прецікаве оповідання про арабі!			.50¢	
289. Гетьман Мазепа: Писання, текст його писань (поєзії й листи)			.50¢	
290. Іван Чернява: На Сході — Ми! Прецікаві оповідання про майбутнє нашої землі; її осягнення та розвиток московської торгії!			.75¢	
291. І. Божовський: Таїша червоного посольства! Прецікава повість про московско-комуністичних людоловів, і відвагу та спротив української дівчини й інших персонажі, що захоплюють нас!			.75¢	
292. Шкрумеляк Юра: Чета Крилатих. Знаменита повість про минуле України; боротьба УСС-ів за волю своєї Ватківщини та дивні пригоди Січового Стрільця на фронті в поза нині!			\$1.00	
293. М. Сидор-Чарторайський: Від Сяну по Крым. Спогади учасника Південних Похідних Груп, у 1941/42 рр. Це дійсний опис тих часів, події війни і перебіг похідних груп! Наче фільм!			.75¢	
294. Василь Наріжний: Бурсак. Найкращий роман із часів наших славних бурсаків; їх життя і пригоди у Київській й інших бурсах. 2 великі томи, 4 частини.	\$5.00	\$2.50		
295. Михайло Возняк: Початки Української Комерції (1819-1919). Це велика студія про український театр та його розвиток за 300 років			\$1.00	

296. Осип Назарук: Князь Хросяк Осмомишля. Великий історичний роман з родоводом українських князів та мапою Галицько-Волинської Держави. Хто хоче пізнати історію України КНЯЖОЇ ДОВИ, ніколи не пожаліє, бо її найкраще пізнає з цієї великої книги! \$4.00 \$2.00

297. Вудзіновський, Вячеслав: Пригоди Запорозьких Смигальців. Одна з найкращих історичних повістей з часів затятої боротьби України з Московією; часів нашої славної Запорозької Січі та переселювання січовиків за Дунай, і далі в Туреччину! \$1.00

298. Людмила Старицька-Черняхівська: Іван Мазепа. Це є один із найкращих творів Черняхівської, що віддала своє життя за Україну, але не покорила своєму і не гнула хребта! .75¢

299. Луї Вволес: Бен-Гур. Велика повість з часів Христа. (Саме тепер показують по більших містах великий фільм із цієї повісті. То ж купіть цю повість негайно!) \$2.00 \$1.00

300. Зяклинський: Як зберегти здоров'я та затримати красу (косметичний підручник), дуже потрібний для усіх Пльш, кожного віку! .75¢

УВАГА! ХТО ЗАКУПИТЬ УВАГА!
УСІ КНИЖКИ ТУТ ПОДАНІ (згорі на доліну) ОТРИМАЄ ДОДАТКОВО ЗНАМЕНИТИЙ ПОДАРУНОК КНИЖКАМИ!
 Спішіть і замовляйте якнайскоріше!
 Шліть відразу належність (\$10.00 або більше) на адресу:
"HOWERLA"
 41 East 7th Street — NEW YORK 3, N. Y.
 Tel.: GR 5-0193

1. ПОТНІ:

1. ПЛ ДУБРІВКОЗ Під зелененькою — Збірка ГАЙВОК з нотами; зладив Олег Книжбрід. І тексти 30 ГАЙВОК Направду гарне і корисне для кожного! Дітям, старшим; школам, молодечим і под. установам-товариствам! Ціна лише \$1.-

2. ЛЕНТА ЗА ЛЕНТОЗ Збір маршових пісень на мішанин хор, з бандурою, або з фортеп'яном, чи гармонією! Опрацював Роман ЛЕВІЦЬКИЙ! Це вдійсності єдина збірка для БАНДУРИ!!! Надається для всіх любителів музики, бо є повний текст на всі пісні! Ціна враз з пересплюкою \$2.

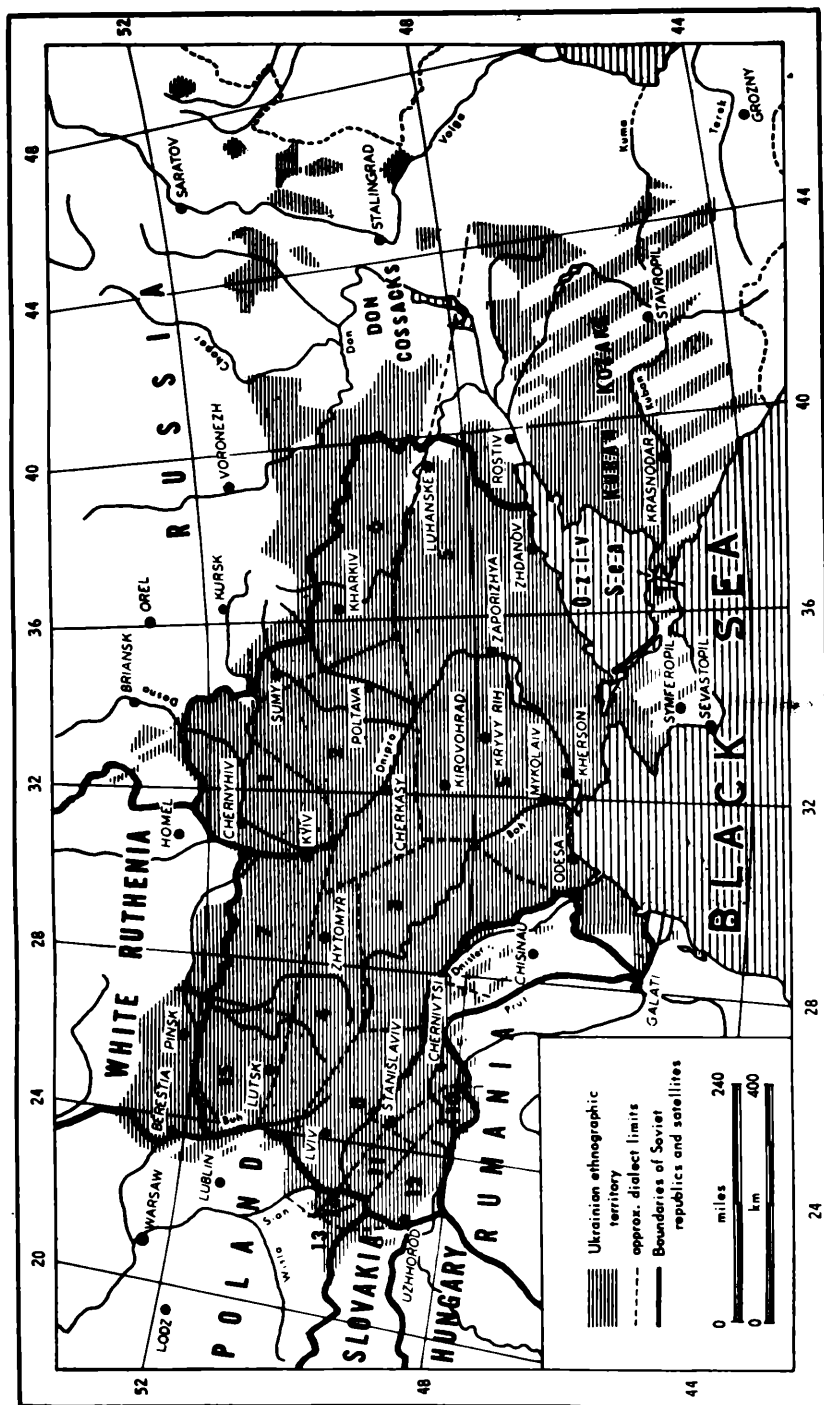
3. ДЕ ТИ БРОДИШ МОЇ ДОДЕ? Збірка українських народних пісень на СКРИПКУ та ФОРТЕП'ЯНІ! Упорядкував: Роман ЛЕВІЦЬКИЙ!!! Хто купить — не пожаліє! Ціна лиш \$1.25 з прим.

Кожни^ч повинне мати в себе:
...К О В З А Р ...

Тараса Шевченка, що є з наголосами! Це є Ювілейне видання Шевченкового КОБЗАРА, що якраз появился з друку (1860 — 1960) і саме це видання має наголоси в цілому тексті! Хто хоче, а хотіти повинен кожни^ч, мати в себе цю цінну книгу, ха^ч пересплаємо до "HOWERLA" лише \$2.50

*****

ETHNOGRAPHIC TERRITORY OF UKRAINE

Map: H. Kolody

LEGEND OF NUMBERS ON THE MAP: 1—Eastern Polissian Dialect; 2—Central Dnioper Dialect; 3—Dialect of Podilia; 4—Volhynian Dialect; 5—Southern (Steppe) Dialect; 6—Slobozhanshan Dialect; 7—Central Polissian Dialect; 8—Dniester Area Dialect; 9—Bukovinian-Pokutian Dialect; 10—Hutzulian Dialect; 11—Boyko Dialect; 12—Transcarpathian Dialect; 13—Lemko Dialect; 14—Slan Dialect; 15—Western Polissian Dialect. This enumeration of the dialects of the Ukrainian language is based on Dialekty ukrainskoi movy (Dialects of the Ukrainian Language) by F. L. Zhylyko, Kiev, 1958.

"B I B L O S" Ukrainian Bibliographical Monthly (N.Y.C.)
 Address: "Biblos", 41 E.7th St. N.Y.
 Editor: N.Sydor-Czartorysky. Ph.D.